

stejného, a že tytéž zásady nemohou vésti k jiným důsledkům ani v oboru řízení trestního; ostatně je předpis Šu 470 odstavec druhý tr. ř. zcela jasným, dovoluje odvolacímu soudu, by svoje rozhodnutí založil na protokolech v první stolici sepsaných jen, nemá-li uvedených pochybností. Zastupován jest však také názor, že odvolací soud i bez nového průvodního řízení není vázán zjištěními soudu první stolice, jak tomu jest podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. u soudu zrušovacího, jenž klade za základ svého rozhodnutí ty skutečnosti, které zjistil sborový soud první stolice, nýbrž že odvolací soud vázán jest dle výslovného ustanovení Šu 470 odstavec druhý posl. věta tr. ř. pouze obsahem protokolů. Tak Kosjek v Gerichtshalle 1886 č. 49 str. 428. Názor ten sdílí patrně i odvolací soud, uváděje proti zjištění prvního soudce, že tvrzení obžalované o množství drobných brambor a přimísené zemi není věrohodné a není prokázáno, takže kalkulační výpočet prvního soudce neodpovídá skutečnosti. Zrušovací soud však z důvodů již uvedených, nemůže sdílet tento opačný názor. Odvolací soud nedal tedy víry svědkům, aniž je byl znovu vyslechl. Byť i však odvolací soud zastupoval právní názor posléz uvedený, každým způsobem byl povinen, aby podle předpisu Šu 270 čís. 5 tr. ř. určitě uvedl, z jakých důvodů svědkům neuvěřil.

Nehledíc k této neúplnosti, opodstatňující zmatek podle Šu 281 čís. 5 tr. ř. stížen jest rozsudek odvolacího soudu též zmatkem podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř., neboť není v subjektivním směru zjištěno, že obžalovaná v č d o m ě žádala cenu zřejmě přemrštěnou, využívajíc mimořádných poměrů válkou přivoděných. Obžalovaná hájila se tím, že sice přebrané velké brambory označila venku cenou 70 h za 1 kg, že však za tuto cenu nikdo jich nekoupil, dále že malé brambory prodávala ke krmení vepřů po 25 h za 1 kg a brambory přebrané, velké k jídlu že prodávala po 48 až 50 h za 1 kg. Pro zjištění v tomto směru bylo by bývalo zejména také zjistiti a uvážiti, zda v době činu (30. října 1924) byl v D. nedostatek brambor, který by byl vylučoval volnou soutěž s tímto předmětem potřeby, a ovšem i otázku, je-li dle daných okolností počítati a čítala-li obžalovaná s následky válečných poměrů ve směru ochoty spotřebitelů, platiti ceny požadované bez kontroly jejich oprávněnosti (t. zv. psychické následky války). Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti generální prokuratury podle Šu 33 tr. ř.

Čís. 2029.

Pronesena-li obvinění ve smyslu Šu 487 tr. zák. u výkonu veřejné funkce (členství v obecní radě) a zřejmě jen proto, že k tomu byl dán podnět bezprostředně před tím přednesenými stížnostmi, stačí k beztrestnosti důkaz pravděpodobnosti (druhý odstavec Šu 490 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 23. června 1925, Zm¹ I 433/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkovým výrokem okresního soudu v Domažlicích ze dne 22.

září 1924, jímž byl obžalovaný Matěj R. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 487 tr. zák., jakož i potvrzujícím jej rozsudkem krajského soudu v Plzni jako soudu odvolacího ze dne 30. října 1924 byl porušen zákon v ustanovení druhého odstavce §u 490 tr. zák.; oba výroky se zrušují, rovněž i výrok soudu druhé stolice o trestu jakož i výroky s ním související a věc se odkazuje na okresní soud v Domažlicích, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Domažlicích ze dne 22. září 1924 byl Matěj R. uznán vinným mimo jiné přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 487 tr. zák., spáchaným tím, že dne 4. července 1924 vinil Josefa U-a křivě z trestného činu, že totiž jako lesní adjunkt bral při vydávání dříví úplatky, aniž toto obviňování šlo tak daleko, by nabylo vlastností, vytčených v §u 209 tr. zák. Rozsudkem krajského soudu v Plzni jako soudu odvolacího ze dne 30. října 1924 bylo odvolání obžalovaného co do viny zamítnuto jako bezdůvodné. Obžalovaný hájil se při hlavním přelíčení tím, že jako člen městské rady měl povinnost poukázat na věc, ježto se tu jedná o zájem obce, a nabídl důkaz pravdy. V rozhodovacích důvodech rozsudku první stolice je sice tato jeho obhajoba zaznamenána, v dalších úvahách však se na ni nijak neodpovídá a dle konečného závěru rozsudkového shledal soud, že obžalovaný neměl důvodu, z něhož by (byl) mohl vyvozovati, že by se v jednání soukromého obžalobce mohlo jednat o úplatky (§ 490 i. f) tr. zák.), že se mu tudíž nezdařil ani důkaz pravdy ani pravděpodobnosti, poněvadž dle předchozího zjištění rozsudkového žádný ze svědků nepotvrdil, že soukromý obžalobce vydával dříví za nějaký prospěch. Rozhodovací důvody rozsudku soudu odvolacího spokojují se prostým poukazem na důvody rozsudku první stolice.

Tento postup obou soudů a na něm založený odsuzující výrok rozsudkový spočívá na porušení zákona. Rozsudek první stolice ponechává především stejně jako rozsudek druhé stolice úplně starou otázku, zda bylo obvinění proneseno některým ze způsobů, uvedených v §u 489 tr. zák. (prvý odstavec §u 490 tr. zák.), či stalo se tak jiným způsobem (druhý odstavec téhož §u), ačkoliv se dotyčné zjištění jevílo nutným, by mohla býti spolehlivě řešena otázka, je-li obžalovaný, by docílil beztrestnosti, povinen provést důkaz pravdy svého udání, či postačí-li k tomu cíli již důkaz pravděpodobnosti. Rozsudky neobsahují dále až na onu zmínku rozsudku první stolice o obhajobě obžalovaného, že jednal jako člen městské rady, nižádného zjištění, z něhož by bylo zřejmo, kde, před kým, z jakého podnětu a za jakých okolností vůbec pronesl obžalovaný obvinění soukromého obžalobce. V důvodech rozsudku první stolice se pouze poznamenává, že obžalovaný nabídl důkaz pravdy, který se mu však dle přesvědčení soudu nezdařil, stejně jak se mu dle konečného závěru rozsudkového nezdařil ani důkaz pravděpodobnosti. Stanovisko, které takto sice nepřímou, ale způsobem vylučujícím jakoukoli pochybnost, došlo výrazu v rozsudcích obou stolic, přiči se zákonu

a je zřejmo, že v nich jen následkem tohoto právně mylného hlediska zůstaly nepovšimnutými ony výsledky hlavního přelíčení, které by byly přiměly soudy, by otázku beztrestnosti proneseného obvinění řešily zásadně jiným způsobem, než se stalo. Především uvedli kromě obžalovaného i všichni svědci, slyšení o soukromé obžalobě Josefa U-a, že obžalovaný pronesl obvinění v zasedání městské rady a jako její člen. Svědci potvrdili dále, že se tak stalo za jednání městské rady o tom, že někteří »výboři« dávají dříví do vesnic, a o prostředku, jak by se tomu mohlo zabránit, a když byl některý člen pronesl dle svědeckého údaje V-ova stížnost, že se nemůže dříví dostat, neboli, jak uvedl svědek S., když radní Jan V. si stěžoval na potíže s vydáváním dříví. Obžalovaný, který, pronášeje obvinění, napřed nikoho nejmenoval, označil soukromého obžalobce teprve, když dle svědectví V-ova jeden z členů městské rady (svědek Jan V. udal, že to byl on sám) se obžalovaného tázal, kdo za úplatek dříví vydává, nebo-li když dle údaje svědka Dra. S-a starosta obžalovaného vyzval, by onoho úředníka jmenoval. Konečně potvrdili svědci S-a, že obžalovaný žádal, by se to vyšetřilo, Dr. S. pak, že obžalovaný žádal, by starosta v té věci U-ovi domluvil, a že prohlásil, že, nebude-li U. spokojen, on (obžalovaný) mu to dokáže.

Jde tu vesměs o skutečnosti nanejvýš významné ba rozhodné při řešení otázky, byl-li obžalovaný, by docílil beztrestnosti obvinění, povinen provést důkaz pravdy, či postačil-li by důkaz pravděpodobnosti. Vyplývá z nich, že obžalovaný pronesl obvinění proti soukromému obžalobci u výkonu své veřejné funkce a zřejmě jen proto, že k němu shledal podnět v bezprostředně před tím přednesených stížnostech. Svědky dotvrzená jeho konečná žádost na starostu, jmenovitě, by se věc vyšetřila, dovoluje zejména souditi, že svým krokem sledoval obžalovaný výhradně zájem veřejný, ať již zájem obce nebo jejího obyvatelstva, že tedy byl k obvinění soukromého obžalobce nucen zvláštními okolnostmi, ve kterémžto případě by však byl k docílení beztrestnosti postačil již důkaz pravděpodobnosti podle druhého odstavce §u 490 tr. ř., t. j. důkaz o takových okolnostech, z nichž plynuly dostatečné důvody, by pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé. (Rozh. sb. n. s. č. 1314.) Takovouto okolnost lze však spatřovati ve skutečnosti, potvrzené svědkem Janem Š-em, že totiž obžalovanému jednou, když se ho ptal, má-li cedulku na dříví, říkal, že ji má, že »holt« se musí něco dát, by ji člověk dostal. Je sice pravda, že svědek neuvedl, pronesl-li tato slova k obžalovanému v době před zasedáním městské rady, o něž jde, či po něm, a zda při tom soukromého obžalobce výslovně jmenoval, než již v tom, že se soud za výslechu svědkova nepřičinil o bližší objasnění věci, lze spatřovati i důsledek jeho mylného právního hlediska v příčině otázky, je-li k docílení beztrestnosti obžalovaného nutným důkaz pravdy, či stačí-li důkaz pouhé pravděpodobnosti. Tím lze si vysvětliti i to, že se svědecká výpověď Jana Š-a pomíjí v rozhodovacích důvodech rozsudku prvé stolice naprostým mlčením, což nasvědčuje mimo to i úsudku, že i konečný závěr rozsudkový, dle něhož se obžalovanému nezdařil ani důkaz pravděpodobnosti, přišel k místu způsobem právě mylným. Bylo proto rozsudky ve smyslu §§u 33, 292 a 479 tr. ř. zrušiti a věc odkázati k novému projedání a rozhodnutí.